

РЕПРЕЗЕНТАЦІЯ ІДІОМАТИЧНОСТІ В ПЕРЕКЛАДАХ ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ

Ю. Г. СТЕЖКО, кандидат педагогічних наук, доцент,
Національний університет біоресурсів і природокористування України
E-mail: stezhko@mail.ru
orcid.org/ 0000-0002-0226-8081

Анотація. У статті висвітлюється проблемність перекладу фразеологізмів, яка обумовлена міжмовною ідіоматичністю, труднощами передачі усього конотативного забарвлення. Підґрунтям перекладності є спільний для усіх народів логічний спосіб мислення, який забезпечує універсальність семантичного поля. Наводяться основні методи перекладу фразеологізму. На підставі зіставного аналізу ідіоматичності відшукується еквівалент зі збереженням чи без збереження базового образу. Значна увага у статті приділяється аналізу впливу культури постмодернізму на практику художнього перекладу.

На завершення робиться висновок про особливий вияв єдності мови, мислення, культури в ідіоматичності, про обумовленість перекладу фразеологізмів, з одного боку, об'єктивністю, заданою імперативами пануючої культури, а з іншого – суб'єктивністю – тезаурусом перекладача.

Ключові слова: фразеологізм, ідіоматичність, художній переклад, культура, мислення

Актуальність. Вагому роль у входженні України у світовий культурний простір відіграє художній переклад, який забезпечує діалог культур, обмін національними надбаннями літературної творчості. Вищою формою мовного творення картини світу є фразеологізми як національно-культурні маркери, як джерело знань про ментальність нації та історичну добу. У фразеологізмах найбільш виразно виявляється зв'язок мови народу з національною культурою та способом осягнення дійсності. Ідіоматичність фразеологізмів надає твору художньої цінності та водночас створює інколи нездоланні перепони для передачі іншою мовою не стільки денотативного, скільки конотативного наповнення. Тож переклад фразеологізмів посідає чільне місце в дослідженнях з проблем художнього перекладу.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. З досить чисельних праць з художнього перекладу окремо маємо відзначити дослідження з перекладу фразеологізмів та їх ужитку у мовній картині світу таких видатних вітчизняних та зарубіжних лінгвістів, теоретиків перекладу як Ю.Д.Апресян, Н.Д.Арутюнова, Л.С.Бархударов, Р.П.Зорівчак, В.І.Карабан, М.П.Кочерган, К.І.Мізін, В.В.Морковін, О.Б.Новосадська, Г.В.Колшанський, Л.А.Лисиченко, В.М.Манакін, Т.Г.Нікітіна, М.В.Піменова, Г.В.Рамішвілі, Ж.П.Соколовська, Н.В.Уфімцева, М.В.Цюрупа, О.Д.Швейцер та інші. Утім, говорити про вичерпаність теми наразі не доводиться. Як на нас, бракує уваги дослідженням художнього перекладу як феномену взаємообумовленості мови, мислення та культури, що і обумовило наші прагнення заповнити до певної міри прогалини в експлікації перекладності фразеологізмів мисленнєвими установками, втіленими у концептуальну та мовну картини світу як відбиток національної культури та креативу перекладача.

Мета статті – аналіз підходів до розуміння категорії “мовна картина світу”, дослідження взаємозв’язку мови, мислення та культури в контексті іншомовного відтворення семантики та конотації фразеологізмів у художніх творах, оцінка мотиваційних установок вибору методів художнього перекладу.

Методи та методологія дослідження. За основні методи маємо зіставний аналіз, методи аналогії, сходження від абстрактного до конкретного. За методологічну основу маємо ідею антропоцентричності мови, теоретичне обґрунтування її обумовленості культурою в працях В. фон Гумбольдта, О.О.Потебні, неогумбольдтіанців, а також синергетичне бачення лінгвосистеми з урахуванням постмодерністських культурних трансформацій.

Вихідним пунктом нашої розвідки маємо бачення перекладу фразеологізмів, обумовлене, з одного боку, об’єктивністю, задану імперативами пануючої культури, а з іншого – суб’єктивністю – характеристиками перекладача.

Особливої складності художньому перекладу надає той факт, що фразеологізми (фраземи), які є найбільш поширеними ідіоматичними засобами художнього вираження мовної картини, являють собою такі стійкі словосполучення, семантика яких не впливає зі значення кожного зі слів. Скажімо, значення словосполучення “собаку з’їв”, “шукати вітра в полі” в послівному перекладі не має смислу, є безглуздя. Тож і саме фразеотворення, і переклад фразеологізмів потребують мисленнєвих зусиль - аналізу, суджень - на порядок вищих, ніж простий переклад.

Зіткнувшись у тексті з ідіоматичністю, перекладач має глибоко проаналізувати контекст ужитку фразеологізму, зіставити потенційний відповідник з уже відомими випадками художніх перекладів творів мовою оригіналу з тим, щоб остаточно утвердитися у його еквівалентності. На загальному рівні “роль мислення у процесі фразеотворення полягає в тому, щоб із множини ознак порівнюваних денотатів ... відібрати ознаки найсуттєвіші й значущі в певному мовному соціумі відповідно до загальнолюдських та національно-культурних ціннісних стереотипів” [4, с.77]. Щодо об’єктивних чинників впливу - “загальнолюдських та національно-культурних ціннісних стереотипів”, то маємо констатувати, що сучасні дискусії щодо стратегії перекладу фразеологізмів вийшли за межі теорії неперекладності часів модерну, проте і не принесли остаточних результатів. Перекладацькі “невирішуваності” з “теорії неперекладності” доби модерну наразі доповнилися імперативами культури постмодерну. Полеміка перейшла у площину доцільності дотримання авторських інтенцій, потреби у збереженні ідіостилу, національно-культурної автентичності першотвору та навіть відтворення смислу авторської мовної картини.

Наразі думки розійшлися - від повного заперечення можливості збереження ідіоматичного значення фразеологізму, його конотації, естетики до поміркованого оптимізму. Ми солідарні з думкою, що в постмодернізмі “непереводимість дефінірується прежде всего как “трудность перевода”, заставляющая вновь и вновь возвращаться к определенному фрагменту текста, причем такие усилия никогда не прекращаются” [1, с.53], - що методологічно орієнтує на визнання безумовної перекладності, проте з певними застереженнями на кшталт “невозможно, по крайней мере в большинстве случаев, приблизиться к оригиналу сразу во всех измерениях” [2, с.166]. Під цими “измерениями” мається на увазі конотативне забарвлення фразеологізмів. А перекладність/неперекладність є більше предметом установки перекладача на рівні теоретичного мислення, ніж наслідком розбіжностей значень фразеологічної одиниці. Відтак тема збереження авторського ідіостилу та автентичності мовної картини світу першотвору у

перекладі бачиться предметом індивідуальної свідомості, її архітектоніки та, власне, досвіду перекладача. І перше, що спадає на думку перекладачу, виходячи з економії мислення, це вдатися до спрощення перекладу, “зняти” ідіоматичність, виразити фразеологізм одним словом - семантичним відповідником. Скажімо, словосполучення “прикусити язика” можна замінити словом “промовчати”, але ж за такої заміни губиться не лише художня цінність, а й національний колорит та глибина смислу першотвору. Так само і в разі буквалізму в перекладі є небезпека зіткнутися з нерозумінням читачем смислу фразеологізму. Отже, є підстави вбачати проблемність міжмовної ідіоматики фразеологізму не у неперекладності, а радше у фаховості перекладача.

Усе зазначене, гадаємо, становить достатні підстави для постулювання безумовної перекладності фразеологізмів - підґрунтя для зіставного аналізу міжмовної ідіоматичності. Відтак надалі будемо говорити лише про методи та мотивації щодо перекладу фразеологізмів, про міру відтворення усього конотативного багатства оригіналу в перекладі та про неминучість “неперекладного залишку” навіть за усієї ретельності добору відповідника.

Безумовно, незаперечність перекладності ще не означає безпроблемності. Істотна перепона в досягненні еквівалентності відповідника криється у культурних, ментальних відмінностях народів, та способах осягнення дійсності - як об'єктивних, так і суб'єктивних – психотипом перекладача, його жанрово-стилістичними вподобаннями, відданістю культурним запитам читача. Проте, якщо “нормативные установки, задаваемые культурой” (О.Д.Швейцер), становлять непідвладні перекладачеві чинники об'єктивної детермінації стратегії перекладу, то суб'єктивні знаходяться цілком у сфері можливостей активного самовираження перекладача - це його мотиви, інтенції тощо. Погодьмося, що “все переводческие трансформации чем-то мотивированы” (Л.К.Латишев). Такою мотивацією має бути якомога повне вираження концептуальної картини мовними засобами. В концептуалізації знань про світ проглядається незримий зв'язок автора з перекладачем на рівні мисленнєвої характеристики денотату. Мовна картина становить лише стилістичний засіб експлікації континууму знань, зорганізованих у цілісну концептосферу. Отже, ланкою, що інтенційно пов'язує автора та перекладача у творенні мовної картини, є мислення (ratio), на ґрунті якого концепти стають доступними для вираження різними мовами.

Знання, на тлі яких досягається порозуміння автора та перекладача (бодай в основних семантичних та конотативних значеннях фразеологізмів), А.В.Федоров визначає як “фонові знання”, тобто знання, спільні для міжмовних комунікантів. Теза про фонові знання проливає світло на існування “універсальної семантичної основи світу” [4, с.73], дозволяє говорити про спільність засадничих принципів логічного мислення у фразеотворенні. Погодьмося, що з усього розмаїття форм осягнення дійсності (раціональних та ірраціональних) універсальною формою щодо фонових знань залишається формально-логічне мислення. Воно породжує семантичні універсалиї мов, а отже і умови взаємоперекладності фразеологізмів.

До семантичних універсалій на ґрунті збігу способів мислення варто віднести загальнозрозумілі інтернаціоналізми, біблеїзми, міфологізми на кшталт “as white as snow”, “rot wie ein Krebs”, “finita la commedia”, “time is money”, “cherchez la femme”, “Sodom and Gomorrah” тощо. Іншомовне відтворення ідіоматичності фразеологізмів ґрунтується на спільному осмисленні їх значень, тож зводиться до безпосереднього послівного перекладу, калькування. В перспективі глобалізаційні процеси лише розширяють спільне семантичне поле, а отже і можливості застосування методу калькування.

Однак така простота перекладу не завжди є доступною, а на близькі перспективи процесу подолання семантичних розходжень в мові наразі не варто покладатися. Як і не варто зосереджуватися лише на спільності мислення, знань та існуванні “концепції універсального семантичного простору взагалі” [там само]. Образність, предметна значимість, зміст фразеологізмів не завжди є очевидними, навіть за умов збігу способів мислення. Переклад є, передусім, діалогом культур, тож без належної обізнаності в галузі культури народів (історії, літератури, релігії тощо) говорити про обізнаність на значеннях фразеологізмів доводиться із застереженнями. Найвищий ефект відтворення семантики та конотації оригінального фразеологізму у перекладі досягається спільністю або принаймні зближенням тезаурусу автора та перекладача.

Проте, говорячи про спільність способів мислення комунікантів, семантичну універсальність фразеологізмів, маємо бути свідомими того, що кожній мові притаманні як універсальність, тобто спільний спосіб концептуалізації дійсності та її мовної експлікації, так і відмінний, суто національний мовностилістичний вираз. Загальновідомо, що “язык есть орган, образующий мысль” (В. фон Гумбольдт), але чи завжди між думкою та словом панує однозначна обумовленість, чи має одна й та ж фразема за різних культур одне й те ж значення, чи породжує ті ж самі емоції, оцінки, асоціації? Відповідь - ні, а відтак виникає і інше питання - чи є в такому разі метод калькування універсальним, бездоганим з точки зору передачі семантики та конотативного наповнення фразеологізму іншою мовою? Як свідчить практика перекладу, відповідь також - ні. Так, українська лексема “зозуля” може позначати як птаха сімейства *Cuculus canorus*, так і набувати образу недбайливої матері. У дослівному перекладі (скажімо, на англійську мову ця образність втрачається, значення спотворюється. Тож у таких випадках варто віднайти український фразеологічний відповідник зі збереженням, бодай в основному, значення та конотації. Таким чином, доцільність застосування дослівного перекладу визначається можливою полісемантичністю фразеологізму у відповідному культурному середовищі, контекстуальністю ужитку, а в підсумку фаховістю, вдачею перекладача.

Окрім семантичної неоднозначності, перекладачу доводиться стикатися з ситуацією, коли “фразеологізми, пов’язані з однією темою, можуть нести різну конотацію, наприклад, фразеологізми на тему смерті “дати дуба” та “відійти до кращого світу” мають одне й те саме денотативне значення “померти”, але ж в першому випадку ФО несе відтінок зневаги, в той час як в другому – навпаки, значення поваги до померлої людини” [3, с. 80]. Відтак конотація, оціночне забарвлення фразеологізму мусить бути недвозначно закріпленим у перекладі на підставі змістовного аналізу ужитку фразеологізму, інтенцій автора тощо.

В цілому, застосування дослівного перекладу скорше є винятком, навіть за споріднених культур, мов, а за істотно відмінних й поготів. Попри уявну простоту та широку доступність калькування фразеологічний фонд “універсального семантичного простору” є доволі обмеженим щодо збереження образності. Якби підґрунтям “універсальності семантичного простору” була лише раціональність як спільний спосіб мислення, а мовна картина - її дзеркальним відображенням, то перекладач не мав би клопоту щодо іншомовного відтворення фразеологізму у всій палітрі емоцій, асоціацій, оцінок тощо. На практиці ж перекладачеві доводиться вдаватися до пошуку відповідника іншомовного фразеологізму зі збереженням, а то й зі зміною образності, наближеною до адекватного сприйняття українським читачем, звісно, із певними втратами автентичності твору.

Назагал, у своїй більшості, за відсутності відповідників у мові перекладу в різних джерелах пропонуються такі способи як фразеологічний еквівалент, фразеологічний аналог, адекватний переклад, описовий метод, пошук варіативного відповідника і т.д., сутність яких, незалежно від термінологічного позначення, являє собою спробу віднайти семантичний відповідник зі збереженням базового образу, а у разі неможливості, то й із заміною його іншим, але з якомога меншими втратами конотативного наповнення. Скажімо, змістовно англійське словосполучення “don’t count your chickens before they are hatched” можна замінити українським відповідником зі збереженням базового образу - “курчат по осені рахують”, або з іншою, більш близькою українству образністю - “не кажи гоп, поки не перескочиш”. Перевага за фразеологізмом, який більше пасує контексту.

У більшості випадків за відсутності у мові перекладу аналога англійському фразеологізму, а дослівний переклад не є можливим, пропонується відмовитися від перекладу іншомовним фразеологізмом на користь описового методу – довільного пояснення значення, яке б робило написане автором зрозумілим іншомовному читачеві. Так, англійський фразеологізм “to cut off with a shilling” перекладається зрозумілим нефразеологізмом – “позбавити спадщини”. Відтак переклад фразеологізмів може здійснюватися як фразеологічними, так і нефразеологічними способами з коментарями чи без них.

В усіх випадках достеменно відтворення оригіналу в усіх вимірах мовою перекладу не є можливим в силу як об’єктивних чинників, так і, головню, суб’єктивних. Адже “переводчик, в особенности переводчик художественного текста, неизбежно привносит в процесс перевода свои собственные характеристики. Это сказывается и на этапе интерпретации исходного текста, и на этапе создания нового текста на языке перевода. К этим характеристикам относится верность переводчика определенной культурной, и в частности литературной, традиции, его собственное творческое и эстетическое кредо, его связь с собственной эпохой и, наконец, та конкретная задача, которую он сознательно или неосознанно ставит перед собой” [5, с.172]. Якщо мовна картина світу в першотворі є авторською інтерпретацією знань про світ, то іншомовне її відтворення становить уже інтерпретацію інтерпретації з позицій світоглядних установок та ціннісних вподобань перекладача. Чи може перекладач достеменно знати, який смисл вкладав автор і чи повинен неухильно його відтворювати? Тож правомірно говорити про виправданість семантичних, конотативних змін за рахунок вдалої заміни фразеологізму нефразеологічним виразом, як і навпаки, нефразеологізму фразеологічним відповідником. Той факт, що мовний вираз дійсності не є об’єктивно зумовленим такою мірою як концептуальний, надає перекладачу широку палітру можливостей мовно-стилістичного виразу картини. Інколи він може задля посилення художнього сприйняття тексту вдаватися до насичення перекладу фразеологізмами навіть за відсутності їх в оригіналі. “Наприклад, замість іспанського “Las miró alejarse”, що в дослівному перекладі виглядатиме: “він дивився, як вони віддалялися”, перекладач вжив українську ФО “проводжати очима”, яка має певну конотацію...” [3, с.82].

В гонитві за образністю перекладач може знехтувати авторською концептуалізацією дійсності, втіленою у мовну картину. І в цьому ми не вбачаємо якоїсь небезпеки. Художній переклад і сам першотвір не є і не мають бути достеменним відображенням дійсності; вони покликані творити реальність, задовольняючи культурні запити суспільства. Діє непорушний зв’язок – “кожна мова адекватно обслуговує свою культуру” (Р.Фрумкіна). Справа в тому, що в

ідіоматичності значення фразеологізмів закарбована суспільна свідомість, соціальна пам'ять як об'єктивна компонента мовної картини, а уже визначення стилістики твору, ужиток фразеологізмів віддані на відкуп авторським вподобанням, які не є імперативними для перекладача.

Особливим чином мовне "обслуговування культури" відбулося з утвердженням культури постмодернізму, котрий набув оцінки інтелектуальної течії (В.Г.Кремень). В заломленні на літературну творчість, інтелектуалізм постмодернізму проявився в широкій лібералізації художнього перекладу в дусі ідей Р.Рорти, Ж.Дерріди. В контексті нової парадигми культури перекладач не надто обтяжений неухильним збереженням автентичності твору, непорушністю авторського права на ідіостиль, творення смислу тощо. Він визнається вільним у виборі лексико-семантичних, фонетичних, стилістичних форм творчої самореалізації, вияву власної суб'єктивності. Деконструктивізм послаблює вимоги до об'єктивності знань на користь суб'єктивізму, а раціоналізм у мисленнєвій концептуалізації дійсності поступається ірраціоналізму. А отже і експлікація концептів у мовній картині не обтяжена логічністю мислення, внутрішньомовними закономірностями, а перекладач бачиться незалежним від авторських інтенцій у виборі стилістичних засобів, глибини трансформації першотвору у перекладі. Як результат, художні переклади дають нам зразки докорінного переосмислення твору, насичення сучасними ремінісценціями, тропами, лексикою глибокої доместикації та іншими новаціями за забаганкою перекладача. Привнесений таким чином момент суб'єктивності (якщо не суб'єктивізму) відбивається на стилістиці перекладу національною культурою, ментальністю, жанрово-стилістичними вподобаннями, рефлексією щодо власного перекладацького досвіду і т.і. Перекладач вимірює усі форми відображення буття мірками власного уявлення про художню цінність, ступенем володіння ідіоматичністю значень фразеологізмів. Міра творчого самовираження суб'єкта у міжмовній ідіоматиці визначається особистісним тезаурусом та національно обумовленим способом осягнення дійсності. Скажімо, раціоналізм, прагматизм, приманні англomовним націям, зробили мову неспроможною передати всю палітру конотацій фразеологізмів, усі тонкощі світобачення українців з їх чуттєво-емоційним, ірраціоналістичним способом осягнення дійсності. Відтак не варто покладатися на презумпцію семантичної спільності мов. Приміром, в англійській мові відсутня шаноблива форма звернення "ви", є лише одна форма - "you". Тож перекладач мусить вдаватися до семантичного та денотативного аналізу тексту задля того, щоб віднайти національно-маркований відповідник, який би був близьким за семантикою та разом з тим посилював конотацію англійського фразеологізму до рівня українського. Переклад не має бути формальним транслятором міжмовної ідіоматики фразеологізмів, він мусить задовольняти новочасні культурні запити суспільства, які спонукають перекладача не обтяжувати себе надмірними обмеженнями щодо особистісного самовираження в інтерпретаціях оригінального тексту, тлумачити його на догоду читачеві доступною для його розуміння лексикою. В багатьох випадках літературні новації перекладача у вигляді "преднамеренных искажений, фальсификаций" (А.В.Федоров) є виправданими та навіть більше - необхідними. Історія українського перекладу знає приклади, коли переклад якщо й не перевершував за художньою цінністю оригінал, то принаймні був співмірним йому. Погодьмося, що кожне покоління перекладачів має право обирати власну стратегію художніх перекладів відповідно до культурного рівня, ціннісних орієнтацій, художніх запитів читача.

Висновки і перспективи. Підсумовуючи, маємо констатувати, що міжмовна ідіоматичність не розглядається як абсолютна відтворюваність денотативного та конотативного багатства фразеологізму. У художньому перекладі взагалі та перекладах фразеологізмів зокрема особливим чином перетинаються усі компоненти перекладацької діяльності, такі як мова, культура, мислення, поєднуються як об'єктивні чинники детермінації, обумовлені культурою, суспільною свідомістю, так і суб'єктивні уявлення перекладача про дійсність, його національна ідентичність.

Сьогодні постмодернізм диктує доместикацію за стратегію перекладу. Проте, за прогнозами філософів, цивілізаційні перетворення не за горами, а за загальновідомими словами Е. Сепіра, "... історія мови й історія культури розвиваються паралельно". Тож найближчим часом теорію та практику перекладів спіткають нові парадигмальні зміни за новими культурними імперативами, що спричинить потребу поновлення досліджень з проблем художнього перекладу та фразеологізмів зокрема.

Список використаних джерел

- 1.Алексеева М.Л. Проблема непереводимости в философских исследованиях начала XXI в. [Текст] / М.Л. Алексеева // Вопросы философии - 2016. - № 3. - С. 51-61.
2. Алексеева М.Л. Осмысление феномена непереводимости философами XX столетия [Текст] / М.Л. Алексеева // Вопросы философии - 2014. - № 2. - С. 164-171.
- 3.Волошин Ф.М. Конотативний потенціал фразеологічних одиниць та його відтворення в художньому перекладі (на матеріалі роману А.Переса-Реверте "Шкіра для барабана") [Текст] / Ф.М. Волошин // Фаховий та художній переклад: теорія, методологія, практика: збірник наукових праць / за заг. ред. А.Г. Гудманяна, С.І. Сидоренка. - К.: Аграр Медіа Груп, 2016. - С. 78-83.
- 4.Мізін К.І. Когнітивне підґрунтя ономасіологічної структури компаративних фразеологізмів як мовної універсалії (на матеріалі німецької та української мов) [Текст] / К.І. Мізін // Мовознавство. - 2006. - №5. - С. 73-80.
- 5.Швейцер, А.Д. Теория перевода (статус, проблемы, аспекты). Серия: Из лингвистического наследия [Текст] / А.Д. Швейцер - М.: Либроком, 2012 - 216с.

References

1. Alekseeva M.L. (2016). Problema neperevodimosti v filosofskih issledovaniyah nachala XXI v [The problem of untranslatability in the philosophical research of the early 21st century]. Voprosy filosofii, № 3, 51-61.
2. Alekseeva M.L. (2014). Osmyislenie fenomena neperevodimosti filosofami XX stoletiya [Comprehension of the phenomenon of untranslatability by the philosophers of the twentieth century]. Voprosy filosofii, № 2, 164-171.
- 3.Voloshyn F.M. (2016). Konotatyvnyi potentsial frazeolohichnykh odynyts' ta yoho vidtvorennya v khudozhn'omu perekladi (na materialy romanu A.Peresa-Reverte "Shkira dlya barabana") [Connotative potential of the phraseological units and reproduction it in the art translation (based on the material A. Peresa-Reverta "A leather for a drum")]. Fakhovyy ta khudozhniy pereklad: teoriya, metodolohiya, praktyka: zbirnyk naukovykh prats', 78-83.
- 4.Mizin K.I. (2006). Kohnityvne pidgruntya onomasiolohichnoyi struktury komparatyvnykh frazeolohizmiv yak movnoi universalii (na materialy nimets'koyi ta ukrayins'koyi mov) [Cognitive foundation of the onomasiological structure of

comparative phraseological units as linguistic universal (based on German and Ukrainian languages)]. *Movoznavstvo*, №5, 73-80.

5. Shveytser, A.D. (2012). *Teoryya perevoda (status, problemy, aspekty)*. Seryya: Yz lyinhvystycheskoho nasledyya [Translation theory (status, problems, aspects). Series: From the Linguistic Heritage]. Lybrokom, 216.

РЕПРЕЗЕНТАЦИЯ ИДИОМАТИЧНОСТИ В ПЕРЕВОДАХ ФРАЗЕОЛОГИЗМОВ

Ю. Г. Стежко

Аннотация. В статье освещается проблемность перевода фразеологизмов, которая обусловлена межъязыковой идиоматичностью. трудностями передачи всего конотативного богатства. Подоплекой переводимости является общий для всех народов логический способ мышления, который обеспечивает универсальность семантического поля. Раскрываются основные методы перевода фразеологизмов. Исходя из сопоставительного анализа идиоматичности отыскивается эквивалент с сохранением или без сохранения базового образа. Значительное внимание в статье уделяется анализу влияния культуры постмодернизма на практику художественного перевода.

В завершение делается вывод об особом проявлении единства языка, мышления, культуры в идиоматичности, об обусловленности перевода фразеологизмов, с одной стороны, объективностью, заданной императивами господствующей культуры, а с другой - субъективностью - тезаурусом переводчика.

Ключевые слова: фразеологизм, идиоматичность, художественный перевод, культура, мышление

REPRESENTATION OF IDIOMATICITY IN THE TRANSLATION OF PHRASEOLOGICAL UNITS

Yu.G. Stezhko

Abstract. The article highlights the problematic of translation and its phraseology, which is due to cross-language idiomatic difficulties with a translation of allphraseologisms abundance. The background for translatability is the logical way of thinking common to all peoples, which ensures the universality of the semantic field. Differences in language, in cultural and mental characteristics of nations are the reason the impossibility for transferring of the whole connotative coloring of phraseological units on a language of translation. The easiest and accessible method is the method of tracing that means the literal translation of phraseological units saving national coloring. By the absence of the source language idiom, corresponding to the original is offered on the basis of a comparative analysis of idiomaticity to find the equivalent of maintaining or not maintaining the base image, or use the descriptive method. The article pays much attention to the analysis of the impact of postmodernism on the practice of literary translation.

At the end, it is inferred that the special expression about the unity of a language, way of thinking, culture in idiomaticity, unity of the conditionality of the translation of phraseological units, on the one hand, the objectivity that is given by the imperatives of the dominant culture, and the other, - the subjectivity - by the thesaurus of a interpreter. According with the tasks what solving in the article, the main research methods were the comparative analysis, methods of analogy, a ascent from abstract to concrete but as the methodological basis is the theoretical statements W. von Humboldt, O. Potebni, their followers and a synergistic vision of the linguistic system considering postmodern transformations in culture.

Keywords: phraseological units, idiomaticity, literary translation, culture, thinking